

СТАНОВИЩЕ

ПО КОНКУРС ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНА ДЛЪЖНОСТ „ДОЦЕНТ“
ПО НАУЧНА ОБЛАСТ 2. ХУМАНИТАРНИ НАУКИ, ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ
2.1. ФИЛОЛОГИЯ (БЪЛГАРСКИ ЕЗИК – СЪВРЕМЕНЕН БЪЛГАРСКИ ЕЗИК),
ОБЯВЕН В ДВ, БРОЙ 83 ОТ 17.10.2017 Г.

Кандидат: **гл. ас. д-р Стефанка Боянова Абазова**

Автор на становището: **проф. д-р Йовка Великова Тишева**
Катедра по български език
Факултет по славянски филологии, СУ

1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ И БИОГРАФИЧНИ ДАННИ

Конкурсът за заемане на академична длъжност „доцент“ по научна област 2. Хуманитарни науки, ПН 2.1. Филология (Български език – Съвременен български език) е обявен в „Държавен вестник“, бр. 83 от 17.10. 2017 г. Документи за участие в конкурса е подал един кандидат – гл. ас. д-р Стефанка Боянова Абазова. Тя е завършила специалността „Българска филология“ в СУ „Св. Климент Охридски“ през 1981 г. От 1982 до 1986 г. е преподавател по български език в Института за чуждестранни студенти. От 1986 г. след издържан конкурс Ст. Абазова е щатен преподавател в Катедрата по български език във Факултета по славянски филологии. През 2014 г., след защита на дисертационен труд на тема „Езикови нагласи към жаргонизми, вулгаризми и професионална лексика“, получава образователната и научна степен „доктор“.

Представените данни за образованието и трудовия стаж на кандидата показват, че Ст. Абазова отговаря на условията по чл. 24.(1) от Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАС), на чл. 53.(1) от Правилника за прилагането на ЗРАС и чл. 105.1.и 2. от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“. Документите по конкурса съответстват на всички нормативни изисквания и доказват основателността и необходимостта на процедурата.

2. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА И НАУЧНОПРИЛОЖНАТА ДЕЙНОСТ НА КАНДИДАТА

В конкурса за академичната длъжност „доцент“ Стефанка Абазова е представила 11 публикации: 1 монография и 10 статии. В материалите за участие в конкурса няма публикации под печат. Четири от статиите са в съавторство и за тях са приложени декларации за участието на всеки автор. Всички публикации са на български език и са направени в български издания: две в периодични издания, две – в Liternet, а останалите – в

сборници от научни форуми, проведени в България. Като проблематика, обект и предмет на анализите публикациите, представени по настоящия конкурс, не повтарят тематиката на докторската дисертация на Ст. Абазова. Материалите, доказващи научната дейност на кандидата, са изготвени съобразно изискванията на ЗРАС в Република България и Правилника за неговото приложение, а също така и според Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в СУ.

Ст. Абазова е участвала в разработването на 4 научни проекта, финансирани от НИД на СУ, като на два от тях е била ръководител. Член е на Съюза на учените в България и на Международното социолингвистично дружество (INSOLICO), София.

Академичната длъжност „доцент“ изисква популярност и научен авторитет, което обективно се доказва чрез цитатността на публикациите на кандидата. Ст. Абазова е представила официални справки за 16 цитирания, 4 от които в CEEOL, 1 – в JSTOR, 6 – в ProQuest Ebook Central, 5 цитирания в Google Наука, както и 12 цитирания, открити по традиционен метод. Тя има 3 публикации, индексирани в CEEOL, и 2 – в ИНИОН РАН : База данни „Езикознание“. Тези данни показват, че научните постижения на Ст. Абазова са намерили отзвук в академичните среди.

Безспорно най-пълна представа за научните интереси и изследователския капацитет на Стефанка Абазова дава монографията „Аорист и имперфект в българския език днес“. София: Парадигма, 2017, 143 стр., ISBN 978-954-326-330-1. Работата представлява първо по рода си проучване на динамиката в полето на глаголната морфология с оглед на две времена, които на пръв поглед не търпят промени в употребите си. Анализите са направени върху надеждни данни (езиков корпус, анкетно проучване), със съвременни количествени и качествени методи.

Обект на проучване са две от времената, изграждащи темпоралната система на българския глагол, а предмет на изследване са случаите, в които вместо аорист се употребява имперфект или вместо очакван имперфект – аорист. Анализирани са данни от реално неформално общуване в интернет, както и от 164 анкети с учащи (на възраст от 18 до 25 г.) и от 15 анкети с професионални преводачи. Изследователската хипотеза е свързана с това дали смесването в употребите на аорист и имперфект има (относително) последователен характер, както и с установяването на езиковите и извънезиковите фактори, влияещи върху наблюдаваните замени.

Най-същественият принос на Ст. Абазова в теоретичен план е свързан с установената на базата на богатия емпиричен материал тенденция (а не случайни единични грешки или смесвания):

- за замяна на имперфект от аорист, най-вече при изразяване на повторителност, но и на актуално в миналото действие;

- за замяна на аорист (от глаголи от несвършен вид) от имперфект на същия глагол или от аорист на свършения глагол в случаите, когато се изразява повторителност или продължителност на действието.

Тенденцията е свързана с няколко от значенията на изследваните времена (неограниченократно и ограниченократно действие; продължително действие в миналото и актуално действие в миналото). Според авторката смесването на формите е резултат от смесването на значенията. Направените наблюдения й дават основание да формулира предположението, че наблюдаваните прояви са свързани с тенденция към опростяване на отношенията между вид и време и създаване на един претерит. Принос на направеното проучване е и установяването на връзки между замените на двете темпорални форми и някои от значенията в рамките на други категории – лице, число, модус на изказване (евиденциалност), вид. Във връзка с методологичната постановка, която Ст. Абазова следва в цялото изследване – промените в плана на съдържанието определят промените в плана на изразяването, интерес представляват регистрираните зависимости между наблюдаваните смесвания и категориите лице и число. Те подкрепят виждането на авторката за вътрешноезиковите причини, довели до регистрираните в речта замени на двете времена. Убедителни са и направените изводи за извънезиковите фактори, определящи наблюдаваната тенденция. Според Ст. Абазова липсата на добри модели или образци от писмени текстове, както и теоретично, а не функционално ориентираното учебно съдържание по български език в средното училище влияят върху равнището на езиковата компетентност като цяло и водят до разколебаване или загуба на представата за правилна, уместна или приемлива употреба на граматичните форми. Тези наблюдения, както и анализите в няколко от статиите, представени за участие в конкурса (№3, 5, 7 и 10 според номерацията от списъка с публикации) показват, че въпросите на езиковото обучение също попадат в актуалните теми, които Ст. Абазова изследва. С това може да се свържат практикоприложните приноси в дейността на кандидатката.

Като значим научноприложен принос на Ст. Абазова може да се определи представеното в монографията разбиране за категорията вид на глагола. Като членове на граматическата категория вид се разглеждат чистите видови двойки (свършения и образувания от него вторичен несвършен глагол). Доразвивайки идеите на своя учител Г. Герджиков, Ст. Абазова аргументира тезата, че първичните несвършени глаголи са лексикално-граматичен клас, немаркиран с признака „лимитативност“. По това те се противопоставят на глаголите, образуващи видови двойки (маркираните с посочения признак

свършен и вторично несвършен глагол), при които се реализира граматическата опозиция свършен : несвършен вид.

3. ОЦЕНКА НА ПЕДАГОГИЧЕСКАТА ПОДГОТОВКА И ДЕЙНОСТ НА КАНДИДАТА

Стефанка Абазова е водила семинарни занятия по морфология, лексикология и езикова култура на студенти от специалността „Българска филология“ и по български език и по езикова култура на студенти от различни специалности във ФКНФ и ФНПП. Тя чете лекции по езикова култура на студенти от специалност „Китаистика“, „Японистика“ и „Кореистика“ и в магистърската програма „Превод“ (специалност „Английска филология“ и „Френска филология“) във ФКНФ.

Личните ми впечатления от преподавателската работа на Ст. Абазова са свързани с работата ѝ със студенти от специалността „Българска филология“. Тя се ползва с авторитет сред студентите, които я определят като много добре подготвен специалист в областта на граматиката на съвременния български език, социолингвистиката и социалната психология на езика, като преподавател, който познава и умее да прилага съвременни методи за преподаване и оценяване, да провокира творческите изяви и да насърчава оригиналните идеи.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Стефанка Боянова Абазова е компетентен специалист с трайни интереси и реални постижения в областта на академичното филологическо образование. Нейните изследвания са значими, необходими и полезни за академичната общност и имат приносен характер за съвременното филологическо обучение. Научните публикации на кандидатката и академичната ѝ ангажираност я представят като завършен учен и мотивиран преподавател. Въз основа на представените научни трудове с доказани научноприложни и приложни приноси и на цялостната оценка за преподавателската работа подкрепям избора на гл. ас. д-р Стефанка Боянова Абазова и убедено препоръчвам на членовете на уважаемото Научно жури да гласуват ЗА това тя да бъде избрана на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 2.1. Филология (Български език – Съвременен български език).

1.03.2018 г.

Автор на становището:

проф. д-р Йовка Тишева